

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt any five questions selecting at least two questions from each section.

2. Each question carries 20 marks.

(Section I)

- Q.1 Review then role of samyukta Maharashtra samiti in the origin of Maharashtra.
- Q.2 Discuss the non-Brahmin movement in Maharashtra.
- Q.3 Explain the demand of separate state of vidarbha in Maharashtra
- Q.4 Explain the dominant caste phenomenon in Maharashtra politics.
- Q.5 Write short notes (any two)
- a) Dandekar committee
 - b) Problems of Marathawada region
 - c) OBC Politics
 - d) Dalit politics

(Section II)

- Q.6 Discuss the concept of majority & minority communalism in Maharashtra.
- Q.7 Comment on the 'Congers-Nationalist Congers' alliance & it's impact of on politics of Maharashtra.
- Q.8 Examine the role of farmers' organizations in the politics of Maharashtra.
- Q.9 Discuss the contribution of voluntary organizations in the development of Maharashtra.
- Q.10 Write short notes (any two)
- a) Contribution of co-operative movement in Maharashtra
 - b) Bhartiy Janata Party
 - c) Problems of tribals
 - d) Shiv Sena

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. प्रत्येक विभागातील किमान दोन प्रश्न सोडवा , असे एकूण पाच प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे .
२. प्रत्येक प्रश्नाला २० अंक आहेत .

(विभाग १)

- प्र .१ महाराष्ट्राच्या निर्मितीमध्ये सयुक्त महाराष्ट्र समितीच्या भूमिकेचा आढावा घ्या .
प्र .२ महाराष्ट्रातील ब्राम्हणेत्तर चळवळीची चर्चा करा .
प्र .३ महाराष्ट्रातील स्वतंत्र विदर्भ राज्याच्या मागणीचे परिक्षण करा .
प्र .४ महाराष्ट्राच्या राजकारणातील प्रभुत्वशाली जातीची संकल्पना स्पष्ट करा .

प्र .५ टिपा लिहा .(कोणत्याही दोन)

- अ) दांडेकर समिती
ब) मराठवाडा विभागाच्या समस्या
क) इतर मागस वर्ग [ओ .बी .सी] चे राजकारण
ड) दलित राजकारण

(विभाग -२)

- प्र .६ महाराष्ट्राच्या राजकारणावर पडणाऱ्या बहुसंख्याकांचा जमातवाद आणि अल्पसंख्यांचा जमातवाद यांच्या प्रभावाची चर्चा करा .
प्र .७ 'काँग्रेस आणि राष्ट्रवादी काँग्रेस' आघाडी वर भाष्य करा आणि या आघाडीचा महाराष्ट्रातील राजकारणावरील प्रभाव सांगा .
प्र .८ महाराष्ट्रातील राजकारणातील शेतकरी संघटनांच्या भूमिकेचे परिक्षण करा .
प्र .९ महाराष्ट्राच्या विकासामध्ये स्वयंसेवी संघटनांच्या योगदानाची चर्चा करा .

प्र .१० टिपा लिहा .(कोणत्याही दोन)

- अ) महाराष्ट्रातील सहकारी चळवळीचे योगदान
ब) भारतीय जनता पक्ष
क) आदिवासींच्या समस्या
ड) शिव-सेना
